

brå

 Sveriges officiella statistik

Kriminalstatistik

2017

Anmälda brott

Preliminär statistik för första halvåret 2017

Brå – kunskapscentrum för rättsväsendet

Myndigheten Brå verkar för att brottsligheten minskar och tryggheten ökar i samhället. Det gör vi genom att ta fram fakta och sprida kunskap om brottslighet, brottsbekämpning och brottsförebyggande arbete, till i första hand regeringen och myndigheter inom rättsväsendet.

URN: NBN: SE: BRA-720

© Brottsförebyggande rådet 2017

Enheten för rättsstatistik

Omslagsillustration: Susanne Engman

Produktion: Brottsförebyggande rådet, Box 1386, 111 93 Stockholm

Telefon 08-527 58 400, e-post info@bra.se, www.bra.se

Denna publikation kan laddas ner från Brås webbplats www.bra.se/publikationer. På begäran kan Brå ta fram ett alternativt format. Frågor om alternativa format skickas till: tillganglig@bra.se

Vid citat eller användande av tabeller, figurer och diagram ska källan Brå anges. För att återge bilder, fotografier och illustrationer krävs upphovspersonens tillstånd.

Innehåll

Sammanfattning	5
Huvudresultat för första halvåret 2017	5
Inledning	7
Tolkning av statistiken	7
Resultat	9
Utvecklingen av samtliga anmälda brott	9
Brottskategoriernas utveckling	10
Brottstypernas utveckling	11
Brottsstrukturen	12
Utvecklingen av anmälda brott mot person	13
Utvecklingen av anmälda stöld- och tillgreppsbrott	17
Utvecklingen av övriga anmälda brott	21
Några nya redovisningar 2017	25
Regionala resultat	25
Beskrivning av statistiken	28
Statistikens ändamål	28
Statistikens innehåll	28
Anmälda brott	28
Klassificering av brott	29
Regional fördelning	30
Insamling och bearbetning	31
Jämförbarhet över tid	31
Förändringar i statistiken på grund av enskilda ärenden som omfattar många brott	31
Tekniska och juridiska förändringar	32

Kvalitetsstudier	37
Kvaliteten i brottskoder	37
Specialstudier om dödligt våld	38

Sammanfattning

Statistiken över anmälda brott omfattar alla händelser som anmälts och registrerats som brott hos Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Tullverket och Ekobrottsmyndigheten. Anmälda brott inkluderar även händelser som efter utredning visar sig vara annat än brott. För en mer detaljerad beskrivning, se avsnittet *Statistikens innehåll*.

Ändamålet med statistiken är att ge en bild av omfattningen och utvecklingen av *de händelser som anmälts och registrerats som brott* hos de brottsutredande myndigheterna under den redovisade perioden. Statistiken visar således inte hur många brott som faktiskt har begåtts. Statistiken är deskriptiv och ger inga djupgående förklaringar till de förändringar som skett under perioden.

Den statistik som redovisas här är *preliminär* och framställd med kort produktionstid, vilket innebär att en mindre andel av de brott som anmälts under redovisningsperioden inte har hunnit komma med i statistiken. Dessa brott fångas dock upp och redovisas i den *slutliga* årsstatistiken, som tas fram med en längre produktionstid.

Huvudresultat för första halvåret 2017

Samtliga brott

- Under första halvåret 2017 anmäldes totalt 731 000 brott, vilket är 2 procent färre brott än under motsvarande period föregående år.
- Den kategori anmälda brott som ökade mest i antal under första halvåret 2017 var brott mot person, vilket i princip förklaras av att en ny brottstyp, *olovlig identitetsanvändning*, infördes i brottsbalken den 1 juli 2016 (se även punkten om *Brott mot person* nedan).
- De kategorier anmälda brott som minskade mest i antal första halvåret 2017 var skadegörelsebrott respektive bedrägeribrott. Inom kategorin bedrägeribrott var datorbedrägeri och övrigt bedrägeri de brottstyper som minskade mest under det första halvåret 2017.

Brott mot person

- Under första halvåret 2017 anmäldes cirka 140 000 brott mot person (3–7 kap. brottsbalken), vilket är en ökning med 9 980 brott jämfört med första halvåret 2016 (+8 %).
- Ökningen i kategorin brott mot person förklaras i princip av att en ny brottstyp, *olovlig identitetsanvändning*, infördes under 4 kap. brottsbalken den 1 juli 2016. Det första halvåret 2017 anmäldes 12 800 brott om olovlig identitetsanvändning, varav samtliga motsvarar en ökning när de två första halvåren 2016 och 2017 jämförs. Om man bortser från tillskottet nya brott rörande olovlig identitetsanvändning skulle det totala antalet brott i kategorin istället ha minskat med 2 790 brott (-2 %) jämfört med första halvåret 2016.
- Misshandelsbrotten minskade med 7 procent till 41 000 brott. Antalet misshandelsbrott mot kvinnor 18 år eller äldre minskade med 5 procent till 13 500. Misshandel mot män 18 år eller äldre minskade med 10 procent till 16 000. Misshandel mot barn 0–17 år minskade med 3 procent till 11 500.
- Anmälda olaga hot minskade med 2 procent till 26 000 brott, och anmälda ofredanden minskade med 3 procent till 26 500 brott.

Stöld- och tillgreppsbrott

- Under första halvåret 2017 anmäldes 234 000 stöld- och tillgreppsbrott (8 kap. brottsbalken), vilket är en minskning med 4 procent jämfört med första halvåret 2016.
- Bostadsinbrotten ökade med 3 procent till 9 980 anmälda brott. Av dessa utgjorde villainbrotten 6 170 brott (+1 %) och lägenhetsinbrotten 3 810 brott (+5 %). Bilbrotten (biltillgrepp respektive stöld ur och från motorfordon) minskade till 5 770 (-2 %) respektive 24 000 (-1 %).
- Personrånen ökade med 92 anmälda brott till 2 830 anmälda brott (+3 %). Antalet anmälda butiksrån minskade med 35 anmälda brott, och antalet anmälda bankrån ökade från 5 till 6 brott.

Inledning

Statistiken över anmälda brott ger en övergripande bild av ärendinflödet till Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Tullverket och Ekobrottsmyndigheten. Den visar antalet händelser som anmälts och registrerats som brott hos dessa myndigheter.

Statistiken redovisas i huvudsak enligt den juridiska indelningen av brott i lagstiftningen. I vissa fall förekommer dock information som är mer detaljerad än det lagrum som reglerar brottet. Det gäller till exempel redovisningen av anmäld misshandel, som bland annat inkluderar information om ålder och kön på den utsatta personen. I vissa andra fall är statistiken mindre detaljerad än lagstiftningen, vilket gäller för en stor del av brotten mot den specialstraffrättsliga lagstiftningen.

Notera att samtliga sifferuppgifter i text och tabeller är avrundade enligt principen om tre informationsgivande siffror. Exempelvis blir 1 416 327 brott 1 420 000 och 1 564 brott blir 1 560, medan 373 brott förblir 373. Procenttal i text och tabeller är avrundade till heltal, så 12,2 procent blir till exempel 12 procent och 10,6 procent blir 11 procent. Alla beräkningar och uppgifter som utgör underlag till figurer baseras dock på ej avrundade siffror. För exakta sifferuppgifter, se de grundtabeller som finns på statistiksidorna på www.bra.se.

Tolkning av statistiken

När du tolkar statistiken över anmälda brott, tänk på följande:

- Statistiken visar antalet anmälda brott och inte det totala antalet faktiskt begångna brott. Hur stor andel av de faktiska begångna brotten som anmäls varierar beroende på brottstyp, och endast för enstaka brottstyper kan anmälningsstatistiken antas ge en ungefärlig bild av hur många brott som verkligen begås.
- Det faktiska antalet brott är oftast högre än det antal anmälda brott som redovisas i statistiken. Ett undantag är anmälda fall av dödligt våld, där det faktiska antalet brott är lägre än antalet anmälda händelser. Det beror på att dessa anmälda brott främst visar antalet händelser med dödlig utgång som behöver utredas för att klargöra om ett mord eller dråp har begåtts eller inte.

- Benägenheten att anmäla brott kan förändras över tid, till exempel på grund av förändrade attityder i samhället eller ändrade försäkringsvillkor. Detta innebär att det för många brottstyper är svårt att utifrån de anmälda brotten avgöra om brottsligheten i samhället ökar eller minskar. Även förändringar i lagstiftningen kan påverka utvecklingen av vilka brott som anmäls.
- Antalet anmälda brott för vissa brottstyper, som narkotika- och trafikbrott, beror till stor del på polisens och andra myndigheters kontroll- och spaningsinsatser. Om insatserna förändras påverkar det oftast antalet anmälda brott.

Resultat¹

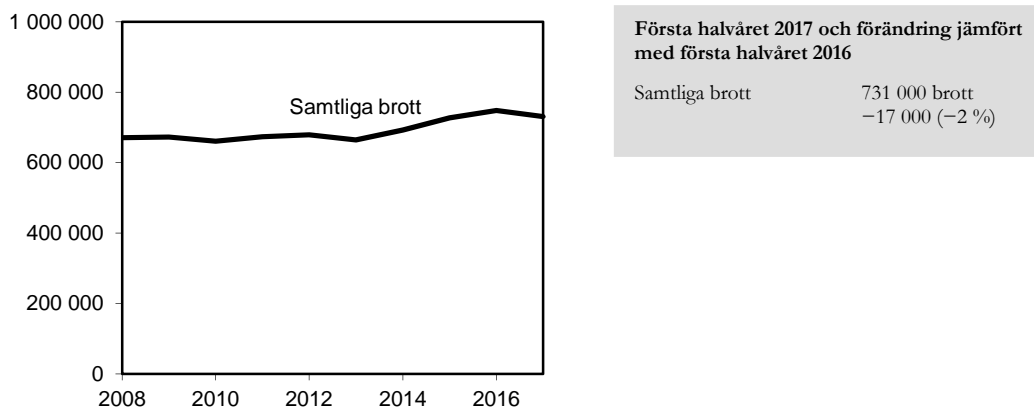
I sammanställningen nedan redovisas huvudresultaten för statistiken över anmälda brott under första halvåret 2017. Inledningsvis redovisas omfattning och utveckling av det totala antalet anmälda brott. Därefter redovisas utvecklingen av de brottskategorier och brottstyper där de största förändringarna har skett jämfört med föregående år, liksom brottsstrukturens utveckling. Efter en mer detaljerad redovisning av utvecklingen för ett urval brottskategorier och brottstyper redovisas slutligen de regionala resultaten.

Utvecklingen av samtliga anmälda brott

Under första halvåret 2017 anmäldes totalt 731 000 brott till de brottsutredande myndigheterna. Det är 17 000 färre brott (–2 %) än motsvarande period 2016. Under den senaste tioårsperioden (2008–2017) har antalet anmälda brott under de första halvåren ökat med cirka 60 400 brott (+9 %).

---

¹ I text och tabeller är samtliga sifferuppgifter avrundade enligt principen om tre informationsgivande siffror. Exempelvis blir 1 416 327 brott 1 420 000 och 1 564 brott blir 1 560, medan 373 brott förblir 373. Procenttal i text och tabeller är avrundade till heltal, så 12,2 procent blir till exempel 12 procent och 10,6 procent blir 11 procent. Alla beräkningar samt uppgifter som utgör underlag till figurer baseras dock på ej avrundade siffror. För exakta sifferuppgifter, se de grundtabeller som finns på statistiksidorna på www.bra.se

Figur 1. Det totala antalet anmälda brott, första halvåren 2008–2017

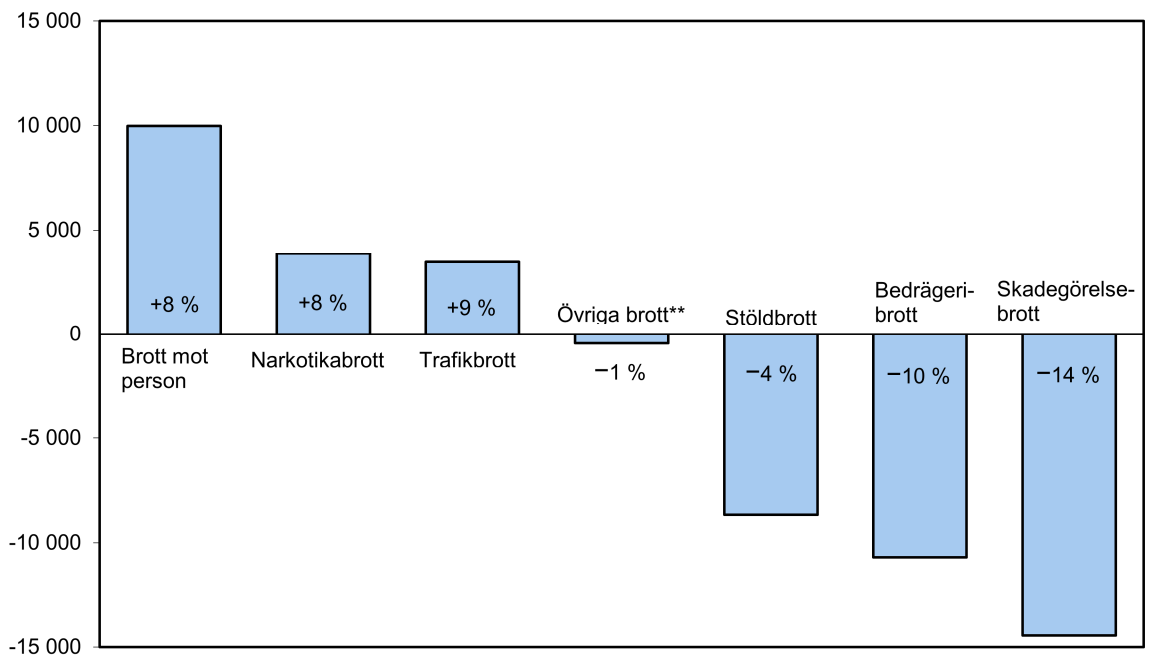
Brottskategoriernas utveckling

Statistiken över anmälda brott redovisas efter sju breda brottskategorier samt för ett urval enskilda brottstyper.

Bland de brottskategorier som redovisas är brott mot person den kategori som *ökade* mest i antal anmälda brott (+9 980 brott) under det första halvåret 2017. Ökningen förklaras i princip av att en ny brottstyp, *olovlig identitetsanvändning*, infördes under 4 kap. brottsbalken den 1 juli 2016.

Det första halvåret 2017 anmäldes 12 800 brott om olovlig identitetsanvändning, varav samtliga motsvarar en ökning när de två första halvåren 2016 och 2017 jämförs. Om man bortser från tillskottet nya brott rörande olovlig identitetsanvändning skulle det totala antalet brott i kategorin istället ha minskat med 2 790 brott (-2 %) jämfört med första halvåret 2016.

Samtidigt var brottskategorierna skadegörelsebrott respektive bedrägeribrott de kategorier som *minskade* mest i antal anmälda brott (-14 500 respektive -10 700 brott) under det första halvåret 2017. De brottstyper som minskade mest inom kategorin skadegörelsebrott var skadegörelse mot stat, kommun, landsting (ej klotter) och övrigt klotter. Inom kategorin bedrägeribrott var datorbedrägeri och övrigt bedrägeri de brottstyper som minskade mest.

Figur 2. Förändringar av antalet anmälda brott mellan första halvåret 2017 och första halvåret 2016 (procentuell förändring inom respektive brottskategorier redovisas i staplarna).

* Förändringarna i procent redovisas efter avrundade siffror. En ökning med 0,1 % redovisas t.ex. som ingen förändring.

** Övriga brott utgörs av de brott som inte ingår i någon av de andra kategorierna. Det är bland annat bidragsbrott, smuglingsbrott, alkoholbrott, miljöbrott och överträdelse av besöksförbud.

*** Ökningen av trafikbrotten utgörs av ett ökat antal registrerade smitningsbrott. Det beror på att polisen, sedan 2014, inkluderade även det lindrigare bötesbrottet smitning från parkeringsskada i brottskoden för det allvarigare brottet smitning från trafikolycka. Lindrigare bötesbrott ingår normalt inte i statistiken över anmälda brott, och förändringen innebär att antalet smitningsbrott från och med 2014 inte kan jämföras med tidigare år.

Brottstypernas utveckling

De enskilda brottstyper som ökade mest i antal anmälda brott under första halvåret 2017 jämfört med samma period året innan var innehav av narkotika, bruk av narkotika, penningtvättsbrott, ärekränkning och smitning från trafikolycka². De enskilda brottstyper som minskade mest i antal var övrigt klotter, skadegörelse mot stat, kommun, landsting (ej klotter), datorbedrägeri, övrig stöld och snatteri i butik, varuhus o.d. och misshandel (inkl. grov, ej med dödlig utgång).

² Sedan 2013 har polisen registrerat även smitning från parkeringsskada (trafikförordningen 1998:1276 2 kap. 8 § 2 st. och 14 kap. 3 § 1 p. a) under brottskoden för smitning från trafikolycka (trafikbrottslagen 1951:649 5 § 1 st.), trots att den inte är avsedd för detta. Brå kan inte avgöra hur stor del av de registrerade brotten som hör till respektive lagrum.

Tabell 1. Ett urval brottstyper som ökade respektive minskade i antal anmälda brott första halvåret 2017 och den procentuella förändringen första halvåret 2016–2017.

Urval brottstyper som ökade första halvåret 2017	Förändring jämfört med första halvåret 2016		Urval brottstyper som minskade första halvåret 2017	Förändring jämfört med första halvåret 2016	
	Antal	Procent		Antal	Procent
Smitning från trafikolycka*	+2 380	+23 %	Övrig klotter (ej klotter mot kollektivtrafik)	-7 900	-25 %
Innehav av narkotika	+1 860	+10 %	Skadegörelse mot stat, kommun, landsting (ej klotter)	-5 900	-29 %
Eget bruk av narkotika	+1 720	+7 %	Datorbedrägeri	-5 580	-11 %
Lag om straff för penningtvåtsbrott	+762	+111 %	Misshandel (inkl. grov, ej med dödlig utgång)	-2 870	-7 %
Ärekränkning	+601	+10 %	Övrigt bedrägeri	-2 640	-12 %

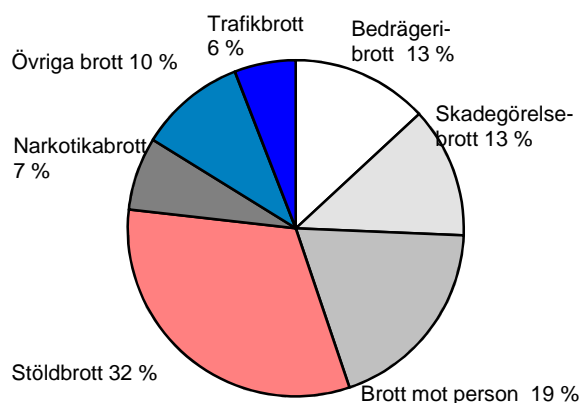
* Sedan 2013 har polisen registrerat även smitning från parkeringsskada (trafikförordningen 1998:1276 2 kap. 8 § 2 st. och 14 kap. 3 § 1 p. a) under brottskoden för smitning från trafikolycka (trafikbrottslagen 1951:649 5 § 1 st.), trots att den inte är avsedd för detta. Brå kan inte avgöra hur stor del av de registrerade brotten som hör till respektive lagrum.

Brottsstrukturen

Under första halvåret 2017 utgjorde stöld- och tillgreppsbrotten 32 procent av samtliga anmälda brott, medan motsvarande andel för brott mot person var 19 procent. Skadegörelse- och bedrägeribrotten utgjorde 13 procent vardera av de brott som anmäldes under första halvåret 2017.

Den senaste tioårsperioden (2008–2017) utmärks av en minskning av stöldbrottens andel av samtliga anmälda brott under det första halvåret, med 8 *procentenheter*. Även andelen skadegörelsebrott har minskat de senaste tio åren, med 2 procentenhet. De övriga brottskategorier har ökat sina andelar. Brott mot person (kap. 3–7 brottsbalken) ökade med 2 procentenheter och narkotikabrotten ökade med 1 procentenhet, medan bedrägeribrotten ökade med 7 procentenheter.³

³ Talen redovisas avrundade, men differensen räknas utifrån tal med decimaler. Detta kan illustreras av beräkningen $5,61 - 6,48 = -0,9$ som vid avrundning blir: $6 - 6 = -1$.

Första halvåret 2017 jämfört med första halvåret 2008:

(Brottskategorier i procent av samtliga anmälda brott samt skillnad i procentenheter).

	2008	2017	Skillnad i procentenheter
Stöld- och tillgreppsbrott	40 %	32 %	-8
Brott mot person	17 %	19 %	+2
Bedrägeribrott	6 %	13 %	+7
Skadegörelsebrott	15 %	13 %	-2
Narkotikabrott	6 %	7 %	+1
Trafikbrott	6 %	6 %	±0
Övriga brott	10 %	10 %	±0

Figur 3. Brottskategorier i procent av det totala antalet anmälda brott, 2017 (731 000 anmälda brott).

Utvecklingen av anmälda brott mot person

Med brott mot person avses brott som regleras i 3–7 kap. brottsbalken. Misshandel, ofredande samt olaga hot är de brottstyper som står för flest anmälningar sett till det totala antalet anmälda brott mot person. Tillsammans utgjorde de 67 % procent av de anmälda brotten mot person under 2017. Övriga brott som ingår i kategorin är bland annat dödligt våld, vållande till annans död eller till kroppsskada, sexualbrott, grov fridskränkning och grov kvinnofridskränkning, olaga förföljelse och egenmäktighet med barn samt (sedan den 1 juli 2016) olaga identitetsanvändning. I detta kapitel beskrivs nivån och utvecklingen för ett urval av de brottstyper som ingår i kategorin brott mot person

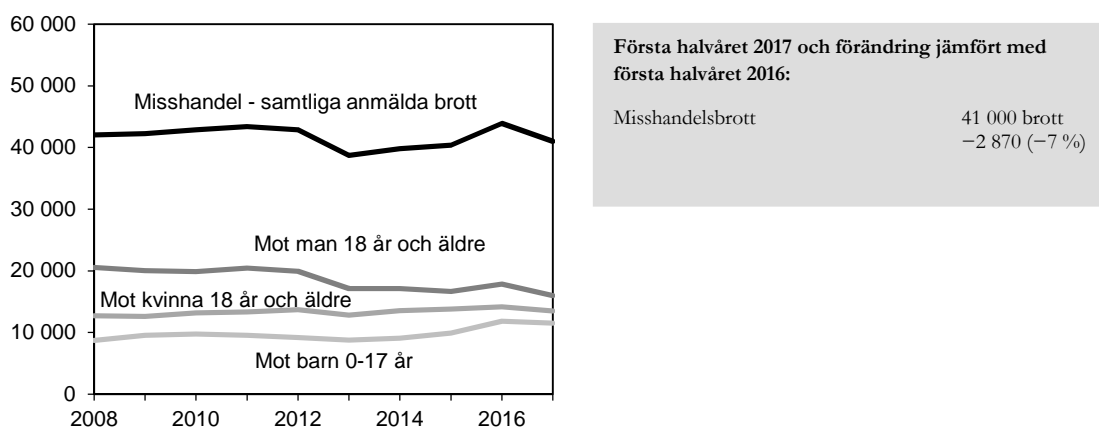
Under det första halvåret 2017 anmäldes cirka 140 000 brott mot person (3–7 kap. brottsbalken), vilket är en ökning med 8 procent jämfört med motsvarande period 2016. Ökningen förklaras i princip av att en ny brottstyp, *olovlig identitetsanvändning*, infördes under 4 kap. brottsbalken den 1 juli 2016 (se avsnittet *Brottskategoriernas utveckling*).

Jämfört med första halvåret 2008 har antalet brott inom kategorin ökat med 25 procent (+28 100 brott).

Misshandel och fridskränkning

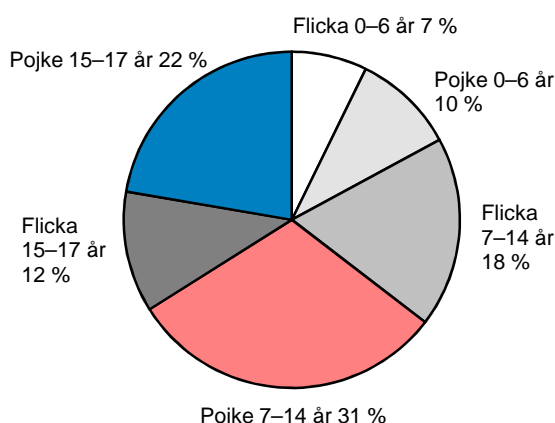
Totalt anmäldes 41 000 misshandelsbrott under det första halvåret 2017, vilket är en minskning med 7 procent jämfört med motsvarande period 2016. Anmäld misshandel mot kvinnor respektive män i åldern 18 år eller äldre utgjorde 33 respektive 39 procent av de anmälda misshandelsbrotten, medan 28 procent avsåg barn (0–17 år).

Antalet anmälda misshandelsbrott mot kvinnor i åldern 18 år eller äldre minskade med 5 procent, till 13 500 anmälda brott, medan antalet anmälda misshandelsbrott mot män i åldern 18 år eller äldre minskade med 10 procent, till 16 000 brott. Jämfört med det första halvåret 2008 har antalet misshandelsbrott minskat med 2 procent.

Figur 4. Antal anmälda misshandelsbrott, första halvåren 2008–2017.

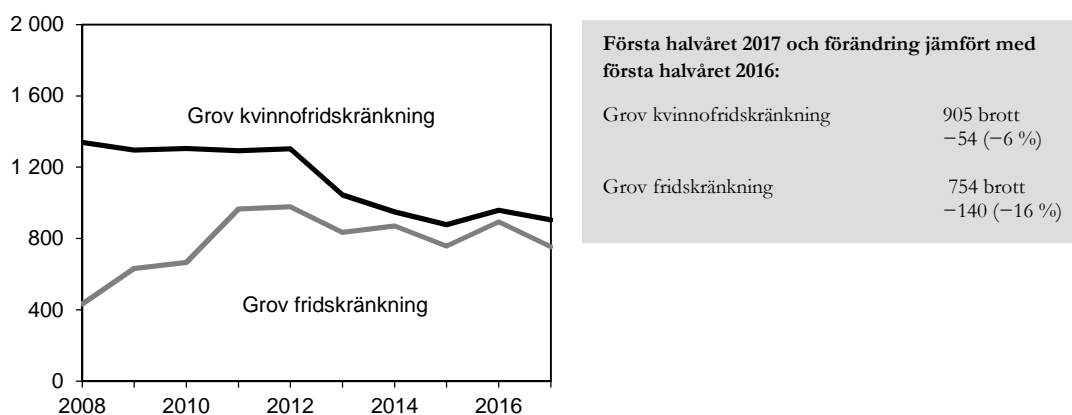
Av de anmälda misshandelsbrotten mot barn i åldern 0–17 år avsåg 4 280 brott (37 %) misshandel mot flickor och 7 230 (63 %) misshandel mot pojkar. Jämfört med det första halvåret 2016 minskade antalet anmälda misshandelsbrott mot barn i åldern 0–6 år med 9 procent (–202 brott), medan antalet misshandelsbrott mot barn i åldern 7–14 år var i stort detsamma som första halvåret dessförinnan (–6 brott).

Figur 5. Andelar anmälda misshandelsbrott mot barn, efter kön och ålder, i procent av det totala antalet anmälda misshandelsbrott mot barn (11 500) under första halvåret 2017.

Antalet anmälda brott om grov kvinnofridskränkning minskade med 6 procent till 905 brott under det första halvåret 2017, jämfört med motsvarande period 2016. Antalet anmälda brott om grov fridskränkning minskade, med 16 procent, till 754 brott.

Under de senaste tio åren har antalet brott om grov kvinnofridskränkning som anmälts under de första halvåren minskat med 32 procent, medan antalet brott om grov fridskränkning har ökat med 74 procent (+321 brott). Eftersom dessa typer av brott består av ett flertal underliggande brottstyper, exempelvis misshandel och olaga hot, som sammantaget utgör ett led i en upprepad kränkning, är brottens utveckling delvis beroende av polisens och åklagarnas hantering av dessa brott.

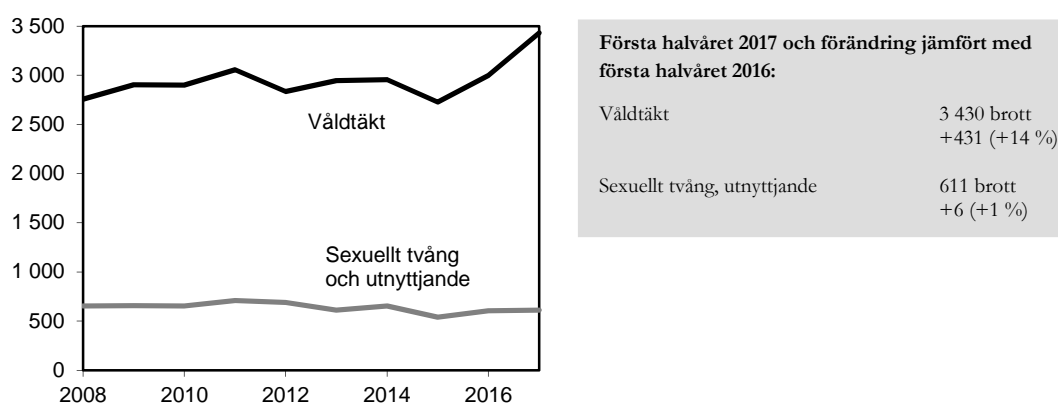

Figur 6. Antalet anmälda brott om grov kvinnofridskränkning respektive grov fridskränkning, första halvåren 2008–2017.

Våldtäkt och andra sexualbrott

Första halvåret 2017 anmäldes 9 680 sexualbrott, vilket innebär en ökning med 4 procent jämfört med första halvåret 2016. Antal anmälda brott om *sexuellt ofredande* minskade till 4 890 brott (-1 % eller -60 brott), medan anmälda brott om *sexuellt tvång, utnyttjande med mera* ökade med 1 procent till 611 brott.

Antalet anmälda *våldtäkter* ökade till 3 430 brott (+431 brott eller 14 %). Ökningen gällde främst anmälda våldtäktsbrott mot vuxna personer 18 år eller äldre (+272 brott), och anmälda våldtäktsbrott mot barn i åldern 15–17 år (+120 brott).

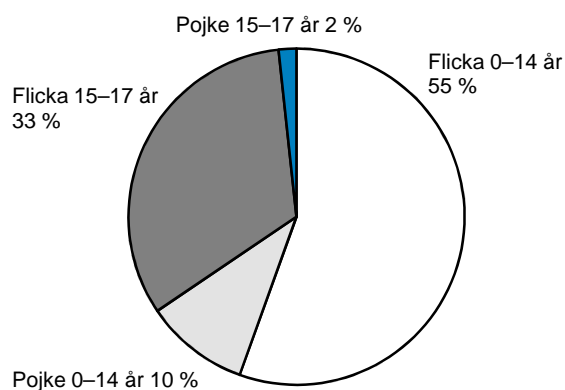

Figur 7. Totalt antal anmälda våldtäkter och brott om sexuellt tvång och utnyttjande, första halvåren 2008–2017.

Av det totala antalet anmälda våldtäkter första halvåret 2017 var 1 470 brott eller 43% våldtäkt mot barn (0–17 år), medan 1 960 brott eller 57% var våldtäkt mot vuxna (18 år eller äldre).

I de flesta fallen (88 %) som rör våldtäkt mot barn var offret en flicka, vilket innebär att anmälda våldtäkter mot pojkar utgjorde 12 procent. För de anmälda brotten med vuxna offer var 95 procent av brottsoffren kvinnor och 5 procent män.

Vid tolkning av statistiken bör man tänka på att enstaka anmälningar med ett stort antal brott kan ge upphov till årliga variationer i statistiken. Även förändringar i anmälningsbenägenheten kan påverka antalet anmälda våldtäkter.

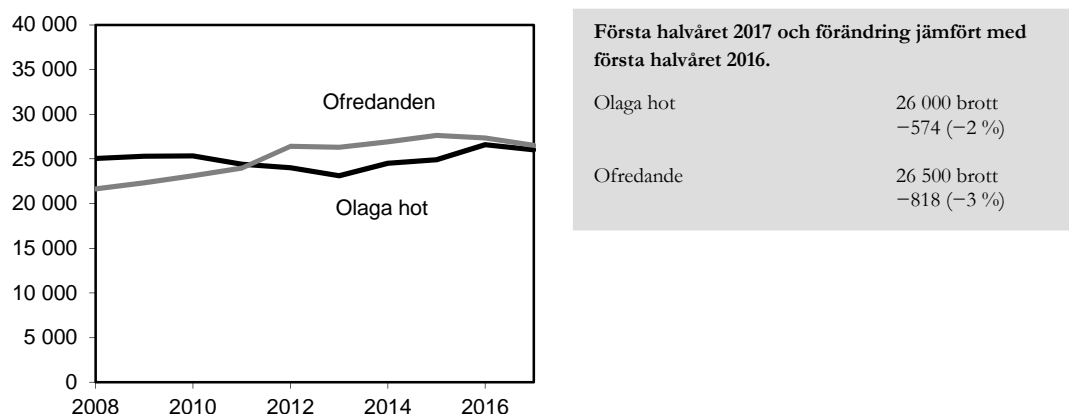

Figur 8. Andelar anmälda våldtäkter mot barn, efter kön och ålder, i procent av det totala antalet anmälda våldtäkter mot barn (1 470) under första halvåret 2017.

Olaga hot och ofredande

Under första halvåret 2017 anmäldes 26 000 olaga hot, vilket är en minskning med 2 procent jämfört med första halvåret 2016. Även antalet anmälda ofredanden minskade med 3 procent, till 26 500 brott.

De första halvåren fram till 2015 har antalet anmälda brott om ofredande ökat kontinuerligt, för att sedan minska de två senaste åren. De anmälda brotten om olaga hot var relativt oförändrade fram till 2010, för att sedan minska under ett par år, och därefter åter öka från 2013. Sedan 2013 har de anmälda hotbrotten ökat. När det gäller olaga hot och ofredande mot personer under 18 år kan det konstateras att de anmälda brotten, i likhet med de för misshandel mot ungdomar (7–14 år), minskar tydligt under sommarmånaderna.

Första halvåret 2017 och förändring jämfört med första halvåret 2016.

Olaga hot	26 000 brott -574 (-2 %)
Ofredande	26 500 brott -818 (-3 %)

Figur 9. Antal anmälda olaga hot och ofredanden, första halvåren 2008–2017.

Dödligt våld

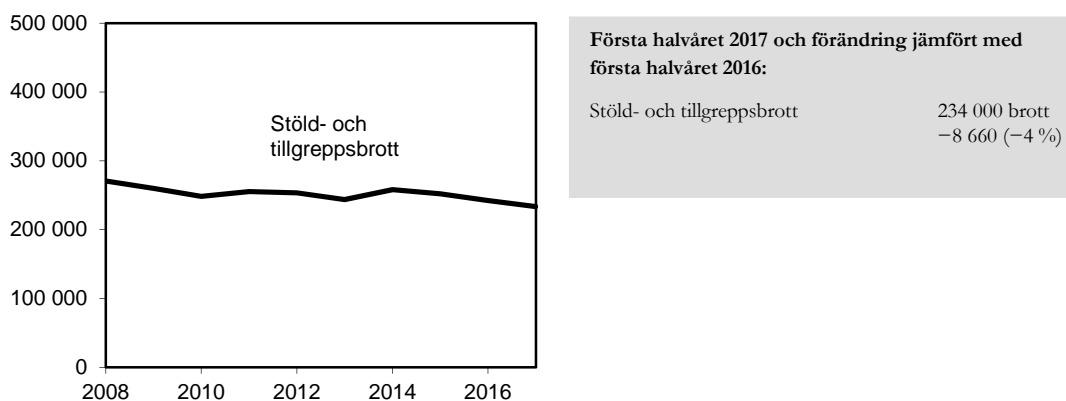
Statistiken över anmälda brott ger en överskattad bild av det faktiska antalet fall av dödligt våld som sker i Sverige årligen, och uppgiften redovisas därför inte här. För att kunna presentera en korrekt uppgift om antalet konstaterade fall av dödligt våld i Sverige, genomför Brå årligen en specialstudie där varje enskild anmälan av fullbordat mord, dråp eller vållande till annans död granskas. Resultatet av studien presenteras i en särskild rapport som finns tillgänglig på Brås webbplats: *Konstaterade fall av dödligt våld*. Den senaste rapporten redovisar resultaten för hela 2016.

Utvecklingen av anmälda stöld- och tillgreppsbrott

Med stöld- och tillgreppsbrott avses brott som regleras i 8 kap. brottsbalken. Sett till samtliga anmälda stöld- och tillgreppsbrott är cykelstöld, stöld ur och från motordrivet samt butiksstöder och snatterier de antalsmässigt största brottstyperna inom kategorin. Tillsammans utgjorde de 32 procent av de anmälda stöld- och tillgreppsbrotten under första halvåret 2017. I detta kapitel beskrivs nivån och utvecklingen för ett urval av de brottstyper som ingår i kategorin stöld – och tillgreppsbrott.

De anmälda stöld- och tillgreppsbrotten minskade med 4 procent under första halvåret 2017 jämfört med motsvarande period 2016. Under det första halvåret 2017 anmäldes 234 000 stöld- och tillgreppsbrott. Den stöldbrottstyp för vilken antalet anmälda brott minskade mest i antal var övrig stöld och snatteri i butik, varuhus o.d.

Antalet anmälda stöldbrott har minskat under de första halvåren den senaste tioårsperioden. Under det första halvåret 2017 anmäldes 14 procent färre brott än under det första halvåret 2008.

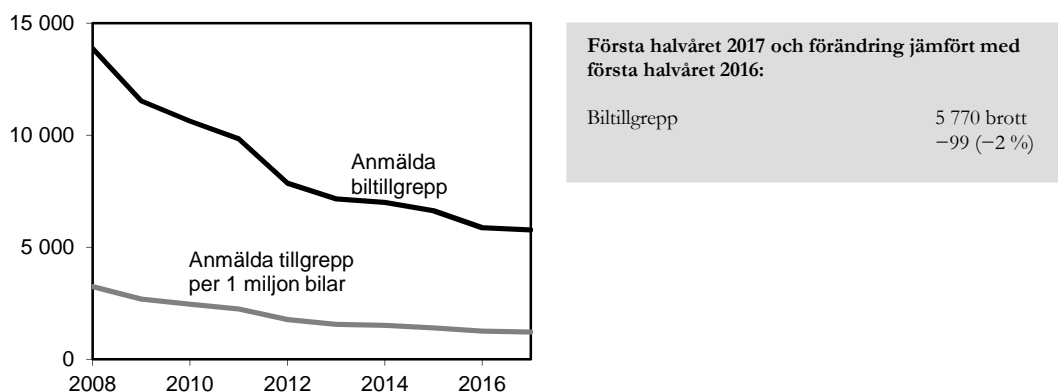

Figur 10. Antal anmälda stöld- och tillgreppsbrott, första halvåren 2008–2017.

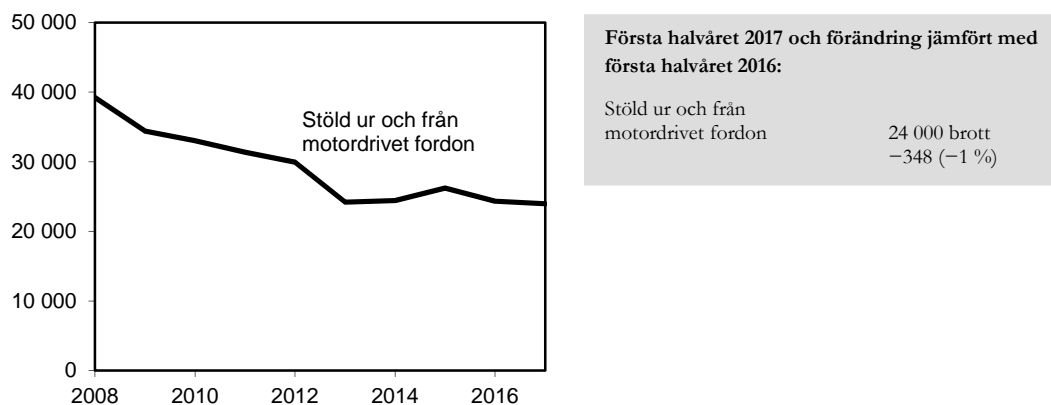
Bilbrott

Totalt anmäldes 5 770 bitillgrepp och 24 000 stölder ur och från motordrivet fordon under det första halvåret 2017. Jämfört med halvåret 2016 minskade antalet anmälda bitillgrepp med 99 brott (-2 %). Även antalet anmälda brott om stöld ur och från motorfordon minskade, med 348 brott (-1 %), jämfört med motsvarande period 2016. Jämfört med det första halvåret 2008 har antalet anmälda bitillgrepp minskat

med 58 procent, medan antalet anmälda stölder ur och från motorfordon har minskat med 39 procent.

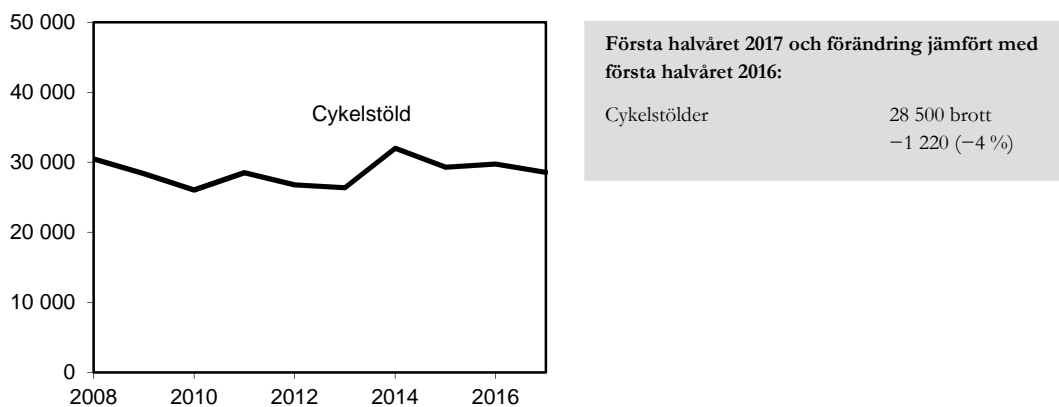
Figur 11. Totalt antal anmälda biltillgrepp samt antalet anmälda biltillgrepp per 1 miljon bilar i trafik, åren 2008–2017 (källa: SIKA för 2006–2009, Trafikanalys från och med 2010).

Figur 12. Antal anmälda stölder ur och från motordrivet fordon, första halvåren 2008–2017

Cykelstöld

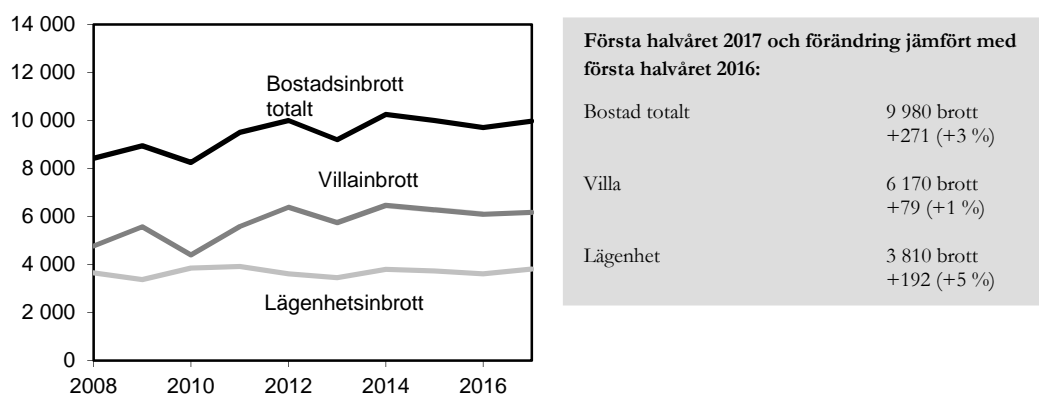
Första halvåret 2017 anmäldes 28 500 cykelstölder, vilket är en minskning med 4 procent jämfört med samma period föregående år. De senaste tio åren har antalet anmälda brott under de första halvåren fluktuerat. Jämfört med första halvåret 2008 har antalet anmälda brott dock minskat med 6 procent.

Figur 13. Antal anmälda cykelstöld, första halvåren 2008–2017.

Bostadsinbrott och andra inbrottsstöld

Första halvåret 2017 anmäldes 9 980 bostadsinbrott totalt, vilket är en ökning med 3 procent jämfört med första halvåret 2016. Antalet anmälda inbrott i villa och radhus ökade med 1 procent, till 6 170 brott. De anmälda lägenhetsinbrotten ökade även de med 5 procent, till 3 810 brott.

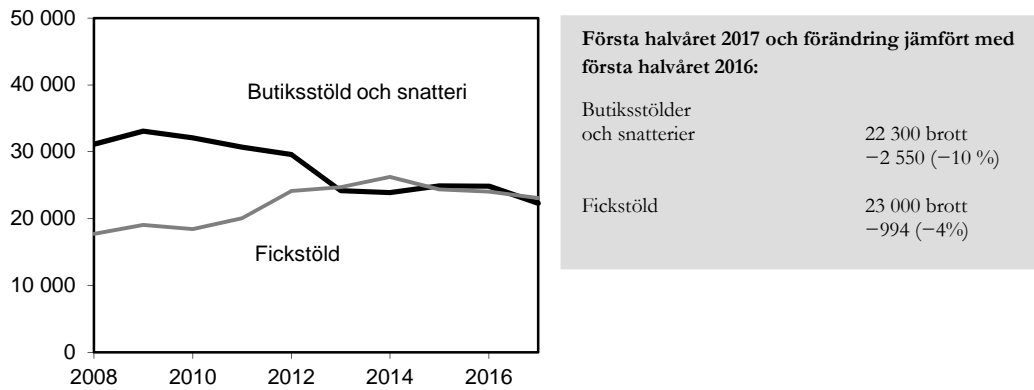
Figur 14. Antal anmälda bostadsinbrott, första halvåren 2008–2017.

Helårsstatistiken skiljer sig något från halvårsstatistiken, framför allt vad gäller de anmälda villainbrotten, som har en säsongsbetonad prägel. Vid mer detaljerade analyser framträder november som den månad då det anmäls flest villainbrott, tätt följd av december och oktober. Denna struktur påverkar halvårsstatistiken, eftersom den gäller det första halvåret. Denna tydliga struktur återfinns inte bland lägenhetsinbrotten, som endast uppvisar mindre variationer i antal anmälda brott under året.

Butiksstöld och fickstöld

Under det första halvåret 2017 anmäldes 22 300 butiksstöld, vilket är en minskning med 10 procent jämfört med det första halvåret 2016. Jämfört med det första halvåret 2008 har de minskat med 28 procent.

De anmälda butiksstöldernas nivå påverkas i hög grad av butikernas kontrollåtgärder och interna riktlinjer för att polisanmäla butiksstöld och snatteri.

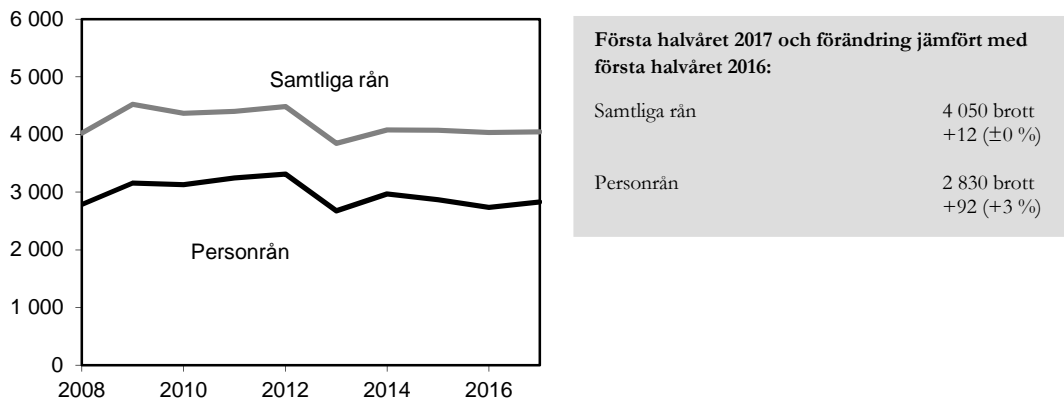

Figur 15. Antal anmälda butiksstölder och snatterier, första halvåren 2008–2017.

Antalet anmälda fickstölder uppgick under första halvåret 2017 till 23 000 brott. Det innebär en minskning med 4 procent jämfört med samma period föregående år, men en ökning med 30 procent jämfört med motsvarande period 2008. Fram till 2014 ökade antalet anmälda fickstölder, för att sedan minska från 2014.

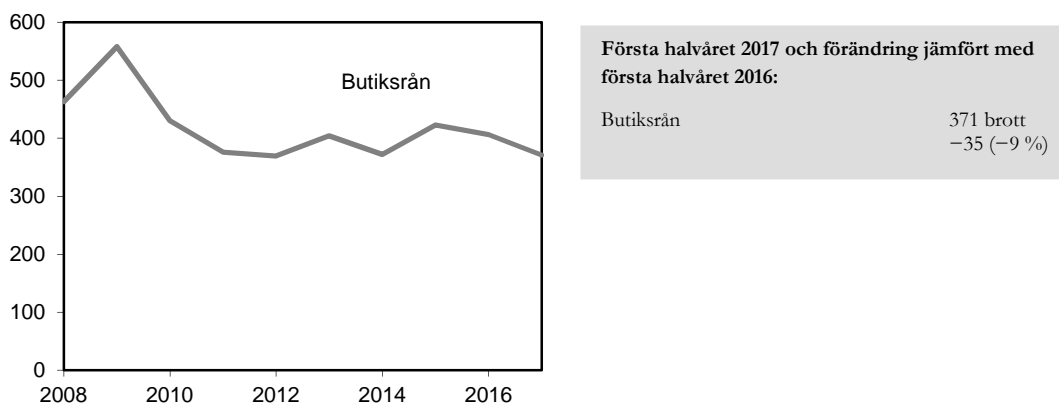
Rån

Under första halvåret 2017 anmäldes 4 050 rån, vilket var i stort desamma som året dessförinnan (+12 brott). Antalet anmälda rån mot privatpersoner (personrån), som är den vanligaste typen av rån, ökade med 3 procent.

Figur 16. Totalt antal anmälda rån och personrån, första halvåren 2008–2017.

Brottsanmälningar om andra typer av rån är betydligt ovanligare, men ofta grövre, eftersom det relativt sett är vanligare att förövarna använder skjutvapen. Bland de andra typerna av rån återfinns bland annat butiksrån, för vilka antalet anmälda brott minskade med 9 procent (-35 brott) under det första halvåret 2017. Därutöver anmäldes 6 rån mot bank, vilket är 1 anmänt brott mer jämfört med samma period 2016. Antalet anmälda bankrån har sjunkit den senaste 10 årsperioden, från 91 anmälda brott första halvåret 2008 till 6 anmälda brott första halvåret 2017. Under första halvåret 2017 anmäldes 10 taxirån, vilket var 9 färre än första halvåret 2016.

Figur 17. Antal anmälda butiksrån, första halvåren 2008–2017.

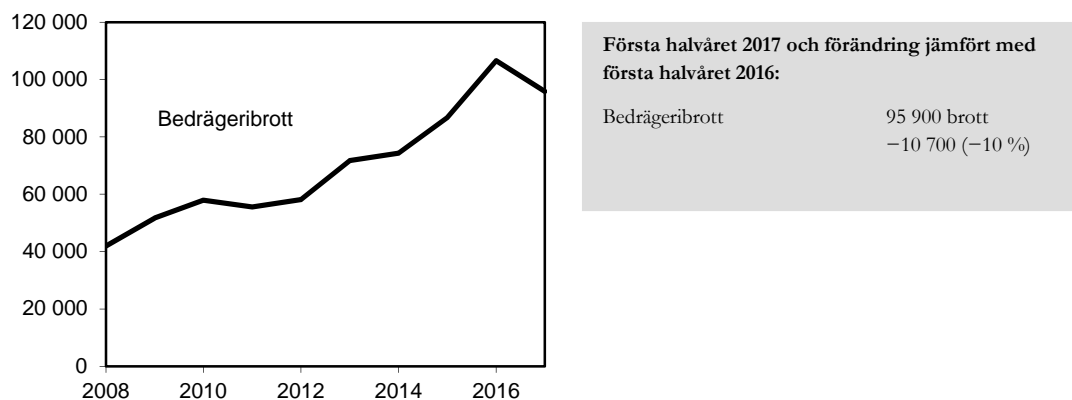
Utvecklingen av övriga anmälda brott

Bedrägeribrott

Under första halvåret 2017 anmäldes 95 900 bedrägeribrott⁴ (9 kap. brottsbalken). Det innebar en minskning med 10 procent jämfört med första halvåret 2016. De anmälda brotten minskade för de flesta bedrägerityper. Datorbedrägeri, som uppgick till 45 400 anmälda brott, minskade mest antalmässigt (-5 580 brott). Anmälningar om bedrägeri med hjälp av så kallad bluffaktura minskade med 14 procent, till 4 580 anmälda brott.

Antalet anmälda bedrägeribrott har mer än fördubblats mellan de första halvåren 2008 och 2017. Antalet anmälda brott varierar dock mellan olika typer av bedrägerier, bland annat beroende på omständigheterna kring brottet samt myndigheters och privata aktörers förmåga att upptäcka de brott som riktas mot dem. Bedrägeri är ett typiskt seriebrott, där en enda gärningsperson kan ge upphov till tusentals anmälda brott under en kort period. För enskilda typer av bedrägerier, som exempelvis datorbedrägeri, kan statistiken därmed uppvisa stora variationer från år till år.

⁴ Exklusive bidragsbrott.

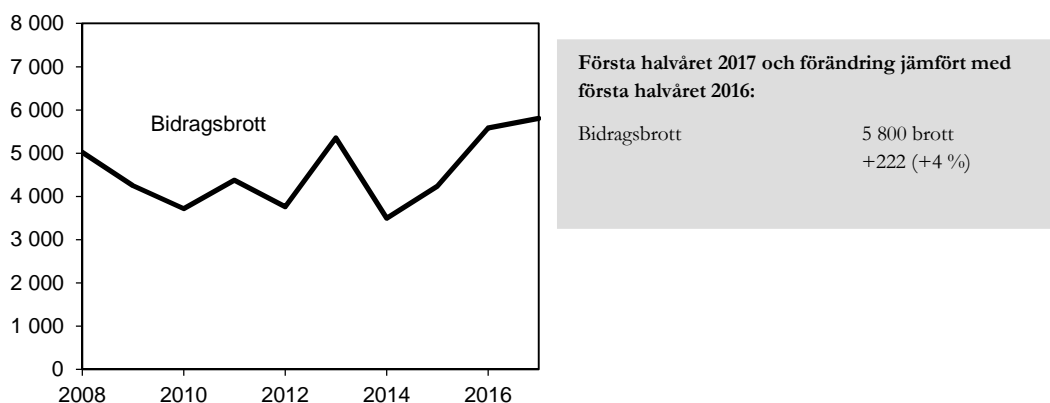

Figur 18. Antal anmälda bedrägeribrott, första halvåren 2008–2017.

Bidragsbrott

Den 1 augusti 2007 trädde bidragsbrottslagen i kraft och började tillämpas för bedrägerier mot vissa statliga och kommunala myndigheter. Dessa brott, som tidigare ingick i de anmälda bedrägeribrotten, redovisas separat i statistiken sedan 2008.

Första halvåret 2017 anmäldes 5 800 bidragsbrott, vilket motsvarar en ökning med 4 procent jämfört med första halvåret 2016. Mer än hälften av de anmälda bidragsbrotten avser brott mot Försäkringskassan; dessa minskade med 9 procent, till 3 600 anmälda brott. Att bidragsbrotten ändå ökar totalt sett kan hänföras till en ökning av de anmälda bidragsbrotten mot a-kassorna och Arbetsförmedlingen. De anmälda bidragsbrotten har sedan första halvåret 2008 ökat med 16 procent (+781 anmälda brott). Bidragsbrott är ett brott där antalet anmälda brott i hög grad påverkas av myndigheters förmåga att upptäcka brott genom olika kontrollinsatser.

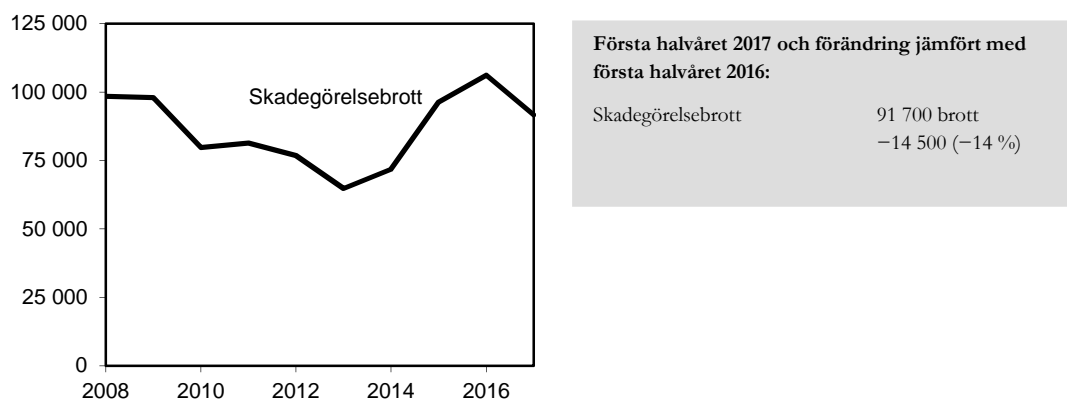

Figur 19. Antal anmälda bidragsbrott, första halvåren 2008–2017.

Skadegörelsebrott

Första halvåret 2017 anmäldes 91 700 skadegörelsebrott, vilket är 14 procent färre än samma period föregående år. De anmälda brotten om skadegörelse mot stat, kommun, landsting (ej klotter) minskade med 29 procent (-5 900 brott). Även antalet anmälda brott om klotter mot kollektivtrafik samt övrigt klotter minskade med 12 respektive 25 procent.

Utvecklingen av de anmälda skadegörelsebrotten har varierat över den senaste tioårsperioden, men de har minskat med 7 procent jämfört med det första halvåret 2008. Det är vanligt förekommande att stora mängder anmälda skadegörelsebrott registreras vid ett och samma tillfälle. Brotten kan i dessa fall härröra från tidigare år. Mängden skadegörelsebrott som anmäls och registreras varierar beroende på berörda aktörers rutiner vid rapportering och registrering av brotten.

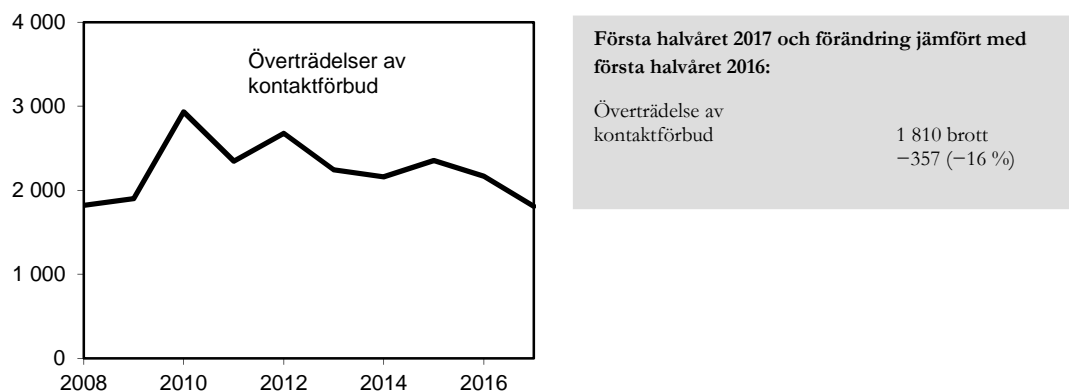

Figur 20. Antal anmälda skadegörelsebrott, första halvåren 2008–2017.

Överträdelse av kontaktförbud

Den 1 oktober 2011 ersattes lagen om besöksförbud med lagen om kontaktförbud (SFS 2011:487) i syfte att förbättra situationen för de personer som på olika sätt har utsatts eller riskerar att utsättas för våld, hot och trakasserier. Lagändringen innebär bland annat att de som dömts till kontaktförbud nu kan övervakas med hjälp av elektronisk fotboja. Detta bör beaktas vid analyser av utvecklingen för de anmälda brotten.

Första halvåret 2017 anmäldes 1 810 överträdelser av kontaktförbud, vilket innebär en minskning med 16 procent jämfört med första halvåret 2016. Vid denna typ av brott är det vanligt att en enskild gärningsperson begår ett upprepat antal överträdelser mot ett kontaktförbud, vilket resulterar i ett stort antal brott i en enda anmälan. Enstaka stora ärenden av denna typ kan ge upphov till relativt stora variationer i antalet anmälda överträdelser mellan olika år.

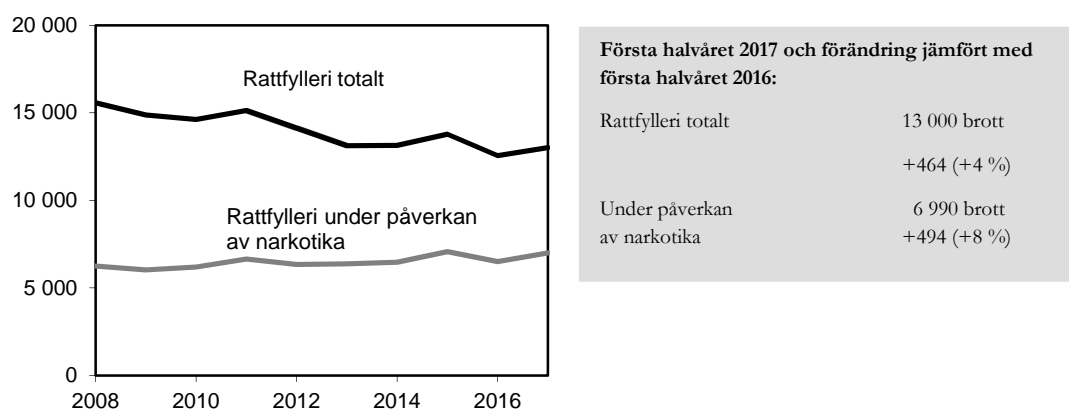

Figur 21. Antal anmälda överträdelser av besöksförbud/kontaktförbud, första halvåren 2008–2017.

Rattfylleribrott

Första halvåret 2017 anmäldes totalt 13 000 rattfylleribrott, vilket är en ökning med 4 procent jämfört med första halvåret 2016. Underkategorin rattfylleri under påverkan av narkotika, så kallat drograttfylleri, ökade med 8 procent, till 6 990 brott.

Trafikbrott tillhör de brottskategorier där antalet anmälda brott påverkas av polisens trafikkontrollinsatser. Antalet anmälda brott om rattfylleribrott ökade till exempel kraftigt från början av 2000-talet fram till 2008, bland annat på grund av att polisen nästan fördubblade antalet slumpvisa alkohol- och drogtester under perioden.

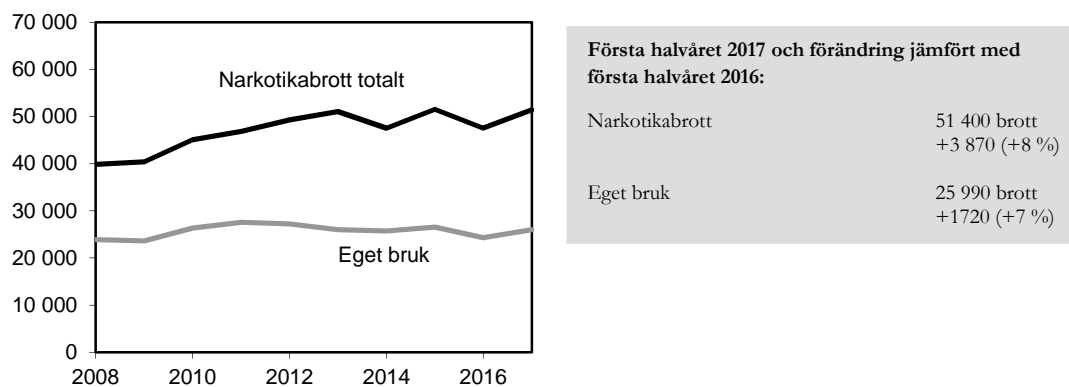
Figur 22. Antal anmälda rattfylleribrott, första halvåren 2008–2017.

Narkotikabrott

Första halvåret 2017 ökade antalet anmälda brott mot narkotikastrafflagen med 8 procent, till 51 400 anmälda brott. Framför allt var det anmälda brott om innehav av narkotika och bruk av narkotika som ökade mest, med 1 860 anmälda brott (+10 % brott) respektive 1 720 anmälda brott (+7 %).

Narkotikabrotten tillhör de brottskategorier där antalet anmälda brott i hög grad påverkas av polisens spanings- och ingripande verksamhet. Under 1990-talet och fram till 2001 låg antalet anmälda narkotikabrott på en relativt konstant nivå. Under 2000-talet intensifierades polisens insatser på området, vilket gav utslag i statistiken.

Figur 23. Antal anmälda narkotikabrott, första halvåren 2008–2017.

Några nya redovisningar 2017

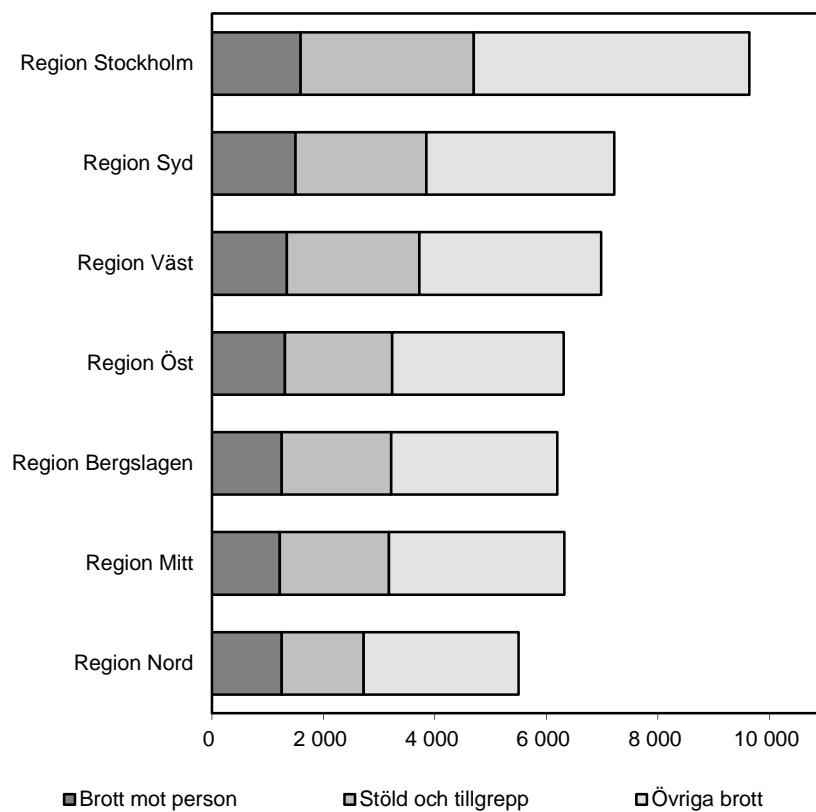
Från och med 2017 särredovisas ett antal nya brottstyper i statistiken.

- Den 1 juli 2016 införs ett nytt brott i brottsbalken (BrB 4 kap): olovlig identitetsanvändning. Brottet ingår i kategorin brott mot person, och redovisas i statistiken från och med 1 januari 2017. Under det första halvåret 2017 anmäldes 12 800 brott om olovlig identitetsanvändning, varav 41 % mot kvinnor i åldern 18 år eller äldre och 58 % mot män i samma ålder.
- Brott mot kulturmiljölagen (1988:950) särredovisas i statistiken från och med 1 januari 2017. Under det första halvåret 2017 anmäldes 22 sådana brott.

Regionala resultat

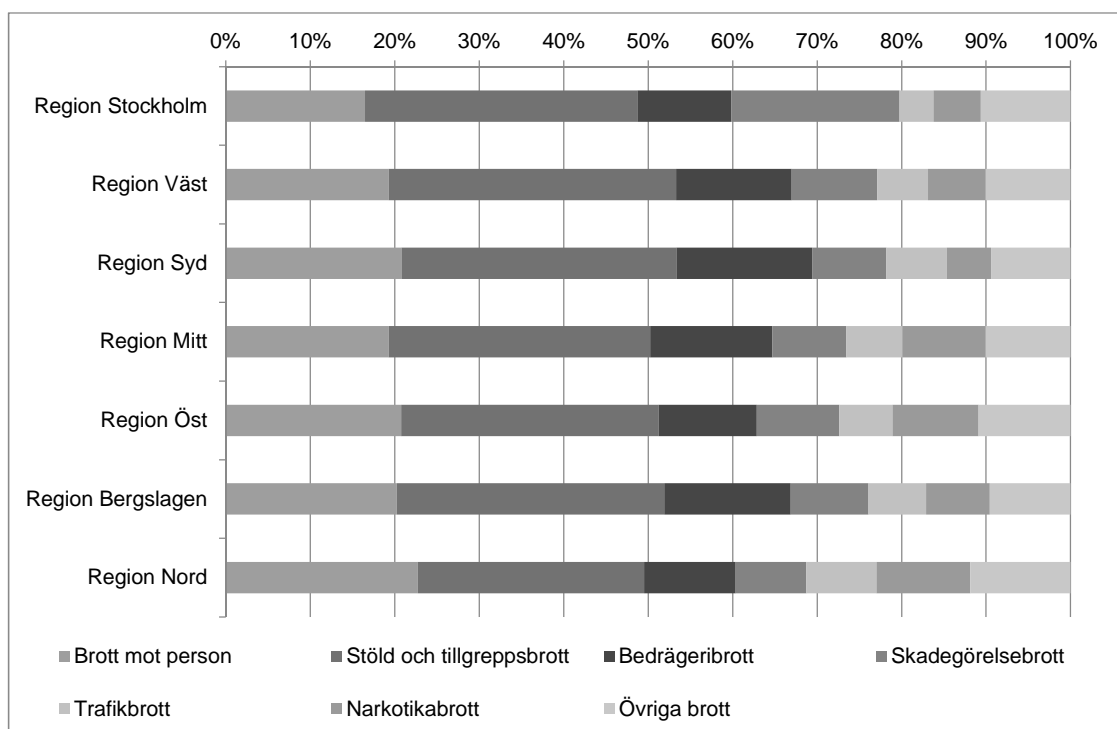
Sedan den 1 januari 2015 är Polismyndigheten indelad i sju polisregioner, i stället för de tidigare 21 länspolismyndigheterna. Det innebär att statistiken över anmälda brott numera utgår från de nya polisregionerna. För mer information, se avsnittet *Statistikens innehåll – regional fördelning*.

I relation till folkmängden anmäldes totalt sett flest brott i region Stockholm; under första halvåret 2017 anmäldes 9 640 brott per 100 000 invånare. Motsvarande andel för region Nord var 5 500 brott per 100 000 invånare. Antalet anmälda *brott mot person* per 100 000 invånare var ungefär lika stort i samtliga regioner; de varierar mellan 1 220 och 1 590 anmälda brott. Det anmälda antalet stöld- och tillgreppsbrott samt övriga brott är däremot fler per 100 000 invånare i storstadsregionerna än i övriga regioner.

Figur 24. Antal anmälda brott per 100 000 invånare, regionvis, första halvåret 2017.

I regionerna Mitt och Bergslagen utgör anmälda *brott mot person* drygt 20 procent av samtliga anmälda brott, medan de i region Stockholm utgör cirka 16 procent. I region Stockholm utgör däremot skadegörelsebrott en större andel av samtliga anmälda brott än i de övriga regionerna.

Figur 25. Andel anmälda brott av totalt antal anmälda brott i respektive region, efter brottskategorier, första halvåret 2017.

I storstadskommunerna Stockholm, Malmö och Göteborg anmäls ett högt antal brott per 100 000 invånare. En förklaring till detta är den stora genomströmningen av personer som inte är bofasta i kommunen. Av samma skäl anmäls ett högt antal anmälda brott per 100 000 invånare i storstädernas stadskärnor, som stadsdelarna Norrmalm i Stockholm och Centrum i Göteborg respektive Malmö.

Även andra kommuner med hög genomströmning av personer som inte är bofasta i kommunen kan uppvisa ett högt antal anmälda brott per 100 000.

Beskrivning av statistiken

Nedan följer en kortfattad beskrivning av statistiken över anmälda brott. För en mer utförlig beskrivning, se statistikens kvalitetsdeklaration.

Statistikens ändamål

Statistiken över antalet anmälda brott beskriver den anmälda brottslighetens nivå, utveckling, struktur och regionala fördelning i Sverige, per år och månad. Den används främst för att följa upp, bedöma, planera och utveckla rättsväsendets verksamheter, samt för att belysa den anmälda brottsligheten i olika avseenden, såväl i ett nationellt perspektiv som på regional och lokal nivå. Statistiken är deskriptiv och ger inga djupgående förklaringar till de förändringar som skett under en period.

Statistiken över anmälda brott omfattar endast den andel brott som kommer till polisens och andra brottsutredande myndigheters kännedom och belyser således långtifrån alla brott som begås i samhället. För en mer heltäckande bild av den faktiska brottsligheten behövs även andra källor, till exempel brottsofferundersökningar som Nationella trygghetsundersökningen, och självdeklarationsundersökningar.

Statistikens innehåll

Anmälda brott

I den officiella statistiken över anmälda brott redovisas brott som under redovisningsperioden anmälts till och registrerats av Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Tullverket och Ekobrottsmyndigheten. Brotten kan alltså ha ägt rum före registreringstillfället, och behöver inte ha upptäckts det år eller den månad som redovisningen avser. De flesta av de anmälda brotten har skett i Sverige, men för 1–2 procent av dem ligger brottsplatsen utomlands.

Det som redovisas är det totala antalet anmälda brott, det vill säga även händelser som efter utredning visar sig vara annat än brott, eller där brott inte kan styrkas. Detta är särskilt viktigt att komma ihåg vid jämförelser med annan kriminal-

statistik och vid internationella jämförelser, där man ofta har en snävare definition av begreppet brott. Då det gäller till exempel mord, dråp och misshandel med dödlig utgång, har det vid jämförelser med Brås specialstudie av anmält dödligt våld⁵ samt med dödsorsaksstatistiken och annan forskning visat sig att det faktiska antalet personer som avlidit till följd av dödligt våld under de senaste åren varit mellan 34 och 50 procent av det antal anmälda brott som redovisas i kriminalstatistiken.

För brott som anmälts till och registrerats av Tullverket (huvudsakligen smuglingsbrott) redovisas endast uppgifter om brott där det finns en skäligen misstänkt person. Statistiken över anmälda brott innehåller enbart de tullärenden som överlämnas till åklagaren. De ärenden som tullen lägger ner i ett tidigare skede kommer således inte med i statistiken.

Klassificering av brott

Brottsredovisningen omfattar brott mot brottsbalken (BrB),⁶ brott mot trafikbrottslagen, brott mot narkotikastrafflagen samt brott mot specialstraffrättsliga författningar för vilka fängelse ingår i straffskalan. Försök, förberedelse och stämpling⁷ till brott redovisas i allmänhet som fullbordade brott. Försök-brotten redovisas separat enbart för mord och dråp, våldtäkter, biltillgrepp och bostadsinbrott. I samband med att ett brott registreras hos polisen, klassificeras det i enlighet med regler som utfärdas av Brå i samråd med Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten och Tullverket. Regler för klassificeringen finns i publikationen *Klassificering av brott*, som finns på Brås webbplats, www.bra.se. Klassificeringen, som bygger på brottskoder, utgår från gällande lagstiftning och görs utifrån den information som finns om brottet vid anmälningstillfället. Klassificeringen kan även grunda sig på uppgifter om till exempel offer, brottsplats och gärningspersonens tillvägagångssätt. Hur antalet brott beräknas för de enskilda brottstyperna framgår av dokumentet *Riktlinjer för antalsräkning av brott*, som bland annat finns på Brås webbplats, www.bra.se.

---

⁵ När det gäller dödligt våld genomför Brå sedan 2002 en årlig specialstudie för att kunna presentera ett så korrekt antal fall av dödligt våld som möjligt. Resultatet av studien presenteras sedan 2011 i en separat rapport, *Konstaterade fall av dödligt våld*, som finns tillgänglig på Brås webbplats, www.bra.se. Rapporten publiceras i samband med den slutliga statistiken.

⁶ Följande brott ingår dock inte: vållande till kroppsskada eller sjukdom i samband med trafikolycka (3 kap. 8 §), egenmäktigt förfarande genom olovligt utnyttjande av annans parkeringsplats (8 kap. 8 §) och förgelseväckande beteende (16 kap. 16 §).

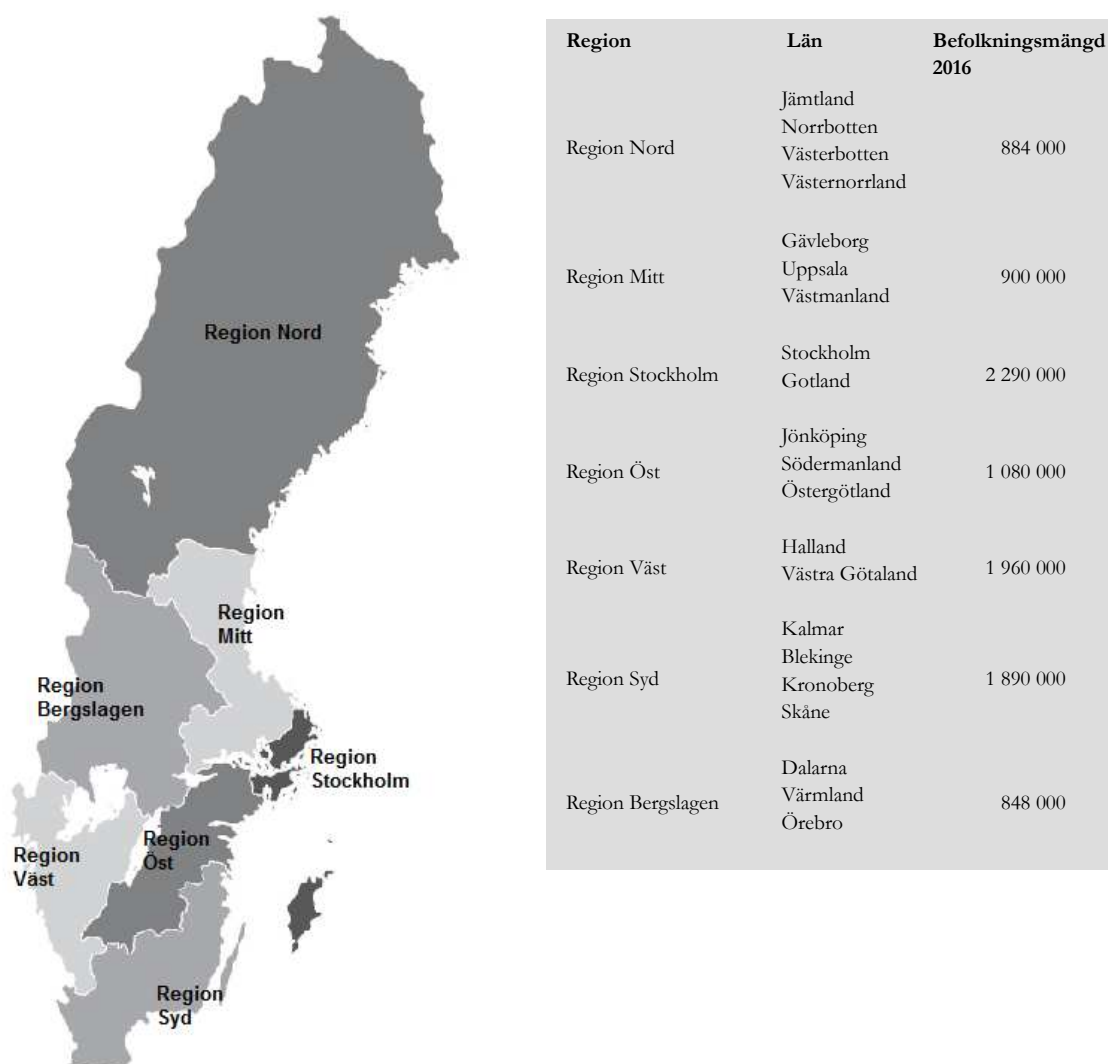
⁷ Med stämpling (enligt 23 kap. 2 § 2 st. BrB) menas att en person antingen i samråd med någon annan planerar att utföra brottet, eller själv erbjuder sig eller övertalar någon annan att utföra brottet.

Regional fördelning

Statistiken över anmälda brott redovisas för hela landet och per region, vanligtvis där brotten anmäls, samt per kommun där brottet är begånget. Vissa brott kan sakna uppgift om kommun, och då redovisas brotten under okänd kommun i polisregionen.

Från och med den 1 januari 2015 har polisen omorganiserats, vilket innebär att de 21 länspolismyndigheterna har omvandlats till en polismyndighet, indelad i sju polisregioner. Dessa sju polisregioner har helhetsansvar för polisverksamheten inom ett angivet geografiskt område. Åklagarmyndigheten har anpassat sin organisation till motsvarande områden. Från och med 2015 redovisas statistiken efter de sju regionerna i stället för efter län.

I figur 28 nedan redovisas de nya polisregionerna, vilka län som ingår i respektive region samt befolkningsmängden i regionerna.

Figur 26. Indelning i de sju nya polisregionerna .

Insamling och bearbetning

Statistiken över anmälda brott grundar sig på de uppgifter som polis, tull och åklagare registrerar i sina ärendehanteringssystem.

När ett brott kommer till polisens kännedom upprättas en brottsanmälan, som läggs in i ärendehanteringssystemet RAR och sedan levereras till Brå. Även uppgifter från åklagarnas och tullens ärendesystem levereras till Brå. Hos Brå granskas och bearbetas uppgifterna innan de sammanställs till statistik.

Brå publicerar statistik över anmälda brott månadsvis, kvartalsvis och årsvis.

Jämförbarhet över tid

Statistik över anmälda brott har förts sedan 1950. Statistikrutinerna för anmälda brott har ändrats vid flera tillfällen, bland annat genom ny insamlingsteknik och nya redovisningssätt. Även enskilda händelser kan tillfälligt påverka statistiken under vissa år. Dessa förändringar är viktiga att känna till vid jämförelser över tid.

Förändringar i statistiken på grund av enskilda ärenden som omfattar många brott

Enstaka ärenden som omfattar en stor mängd anmälda brott kan ge upphov till märkbara förändringar i statistiken över anmälda brott, uppklarade brott och misstänkta personer mellan olika år. Det gäller i synnerhet brottskategorier eller redovisningsområden där nivån vanligtvis är relativt låg.

Enstaka stora ärenden kan skapa problem vid jämförelser över tid och osäkerhet om huruvida en förändring är generell. Stora ärenden är ovanliga, men bör beaktas vid tolkning av statistiken. Nedan följer en sammanställning av stora ärenden som har identifierats de senaste fem åren, i fallande ordning.

- Första halvåret 2017 anmäldes ett enskilt ärende med många brott avseende datorbedrägeri i region Mitt.
- Första halvåret 2017 anmäldes ett enskilt ärende med många brott avseende dataintrång i region Syd.
- Första halvåret 2017 anmäldes ett enskilt ärende med många brott avseende näringspenningtvätt, grovt brott i region Stockholm.
- Första halvåret 2017 anmäldes ett enskilt ärende med många brott avseende skattebrott, grovt i region Stockholm.
- Första halvåret 2017 anmäldes ett enskilt ärende med många brott avseende innehav av narkotika i region Öst.

- 2015 anmäldes ett enskilt ärende med många brott avseende överlåtelse inklusive vårdslöshet av narkotika i region Nord.
- 2015 anmäldes ett enskilt ärende med många brott avseende överlåtelse inklusive vårdslöshet av narkotika i region Stockholm.
- 2015 anmäldes ett enskilt ärende med många barnpornografibrott i region Syd.
- 2014 anmäldes ett ärende med många sexualbrott (sexuellt övergrepp, utnyttjande av barn för sexuell posering och sexuellt ofredande) samt barnpornografibrott i Gotlands län.
- 2014 anmäldes ett ärende med många brott gällande kränkande fotografering i Uppsala län.
- 2013 anmäldes ett ärende med många ofredandebrott i Jönköpings län.
- 2012 anmäldes ett par ärenden med många langningsbrott (olovlig försäljning och olovligt innehav av alkoholdrycker) i Kronobergs län.

Tekniska och juridiska förändringar

Nedan följer en sammanställning av olika systemtekniska och lagstiftningsmässiga förändringar sedan 1965, som i olika utsträckning har påverkat statistiken över anmälda brott. Dessa förändringar bör beaktas vid tolkning av statistiken. De är redovisade i fallande ordning, med de senaste förändringarna först. Styckena är skrivna så att de kan läsas separat. Den som är intresserad av ett specifikt år kan gå direkt till det aktuella stycket.

- Produktionsperioden för den preliminära statistiken för juni 2017 var, på grund av den fastställda publiceringsplanen, ovanligt kort. Detta medförde att vissa uppgifter från Tullverket registrerade under juni månad inte hann läsas in och bearbetas inför publicering av statistiken. Bortfallet som mycket grovt kan uppskattas till ett par hundra brott har framförallt påverkat antalet anmälda brott mot lagen om straff för smuggling (2000:1225) under juni månad. Dessa brott kommer redovisas i den slutliga statistiken över anmälda brott. Sammantaget innebär bortfallet att smuglingsbrotten de första halvåret 2017 jämfört med motsvarande period tidigare år ska tolkas med försiktighet.
- Från och med januari 2016 gjordes ett förtydligande av namnen på brottskoderna för misshandel i nära relation/ej i nära relation (koderna 9349–9356) i polisens anmälningsystem. Begreppet *i nära relation* definierades då som ”är eller har varit gifta, sammanboende eller har gemensamma barn”. Vid en tidigare kvalitetsstudie (*Kvalitetsstudie 1, Användningen av brottskoder*) hade det framkommit att brottskoderna ifråga till viss del överanvändes, eftersom de även användes för andra typer av nära relationer, exempelvis till syskon, föräldrar och vuxna barn. Åtgärden genomfördes alltså i syfte att förtydliga vad som omfattas av brottskoderna, så att anmälda misshandelsbrott kodas

korrekt i samband med att de registreras. Efter förtydligandet av namnen på brottskoderna är nivån på antalet anmälda brott om misshandel i nära relation i snitt cirka 28 procent lägre än tidigare år (2012–2015). För mer information se *Kvalitetsstudie 1, Användningen av brottskoder* på www.bra.se.

- Från och med 2015 har kvaliteten förbättrats på statistiken över anmälda brott indelat på kommuner, genom ett minskat bortfall av uppgifter om kommun för brotten. Det händer att brott redovisas med okänd kommun av två anledningar: dels då uppgift om kommun helt saknas (exempelvis då brottet inte skett på en fysisk plats), dels i de fall då den angivna brottsplatsen finns i en kommun utanför den handläggande regionen. Från och med 2015, då 21 länspolismyndigheter omvandlades till en polismyndighet indelad i sju polisregioner, redovisas kommun som okänd i de fall brottsplatskommunen inte ligger inom den handläggande regionen. Eftersom regionerna är större än länen ger det ett minskat bortfall på uppgiften om kommun.

Vid jämförelser av olika brottstyper mellan 2015 och tidigare år i kommunerna kan eventuella öknings därmed helt eller delvis bero på ett lägre bortfall av kommunuppgift. Detta bör beaktas vid tolkning av statistiken. I regionerna har vissa brottskategorier särskilt påverkats av det lägre bortfallet. För resterande brottskategorier har påverkan varit lägre eller till och med obefintlig. De två regioner vars kommunredovisning har förbättrats mest är regionerna Nord och Öst; vad gäller exempelvis brott mot trafikbrottslagen har andelen brott med okänd kommun minskat med 91 procent i region Öst och med 80 procent i region Nord. I region Stockholm är påverkan försumbar; där har bortfallet totalt minskat med 1 procent. I övriga regioner har bortfallet minskat med mellan 4 och 6 procent totalt sett. För mer detaljerad information om förändringen i antalet brott med okänd kommun se tabell 3 i Sammanfattning anmälda brott 2016.

- Den 1 januari 2015 bildades den nya Polismyndigheten, som är indelad i sju polisregioner och som ersätter de tidigare 21 länspolismyndigheterna.
- Från och med april 2014 har definitionen av antalet utfärdade kontaktförbud förändrats. Antalet utfärdade kontaktförbud är en uppgift som Brå samlar in från Åklagarmyndigheten. Från och med april 2014 räknas de initialt utfärdade kontaktförbuden samt eventuella förlängningar av samma kontaktförbud separat. Det gör det möjligt att särredovisa enbart initialt utfärdade kontaktförbud eller samtliga utfärdade kontaktförbud inklusive eventuella förlängningar. I tidigare redovisningar, från 2008 till och med mars 2014, ingick de kontaktförbud som utfärdades initialt eller förlängdes under redovisningsåret. Varje kontaktförbud räknades endast en gång, oavsett om det hade förlängts eller ej.
- I juni 2014 påbörjades avvecklingen av polisens ärendehanteringssystem Pust, och systemet stängdes därmed för nyregistrering av brott. Efter stängningen

ska alla nya brott registreras och hanteras i ärendehanteringssystemet RAR. En generell rekommendation är att iaktta en viss försiktighet vid analyser av utvecklingen av de brottstyper som hanterades i Pust under perioden 2013–2014, nämligen ringa stöldbrott (snatteri), ringa narkotikabrott (eget bruk och innehav), brott mot knivlagen, sjöfylleri (inklusive grovt) samt trafikbrott som rattfylleri och olovlig körning.

- Från och med juni 2013 har polisen registrerat smitning från parkeringsskada (2 kap. 8 § 2 st. och 14 kap. 3 § 1 p. a trafikförordningen 1998:1276) med brottskoden 3006 i ärendehanteringssystemen, i stället för med brottskoden 9001 för övriga bötesbrott. I enlighet med Brås instruktioner har brottskod 3006 tidigare endast använts för allvarigare smitningsbrott (5 § 1 st. trafikbrottslagen 1951:649). Brottskod 3112, som är den kod som borde användas för lindrigare smitningsbrott enligt gällande instruktioner, inräknas inte i den officiella brottsstatistiken, och den utvidgade tillämpningen av brottskod 3006 har således medfört en ökning av smitningsbrotten i statistiken över anmälda brott. Brå kan inte avgöra hur stor del av de registrerade smitningsbrotten som hör till respektive lagrum. Förändringen innebär att varken anmälda brott gällande brottstypen smitningsbrott eller brottskategorin trafikbrott från och med första halvåret 2014 kan jämföras med tidigare eller senare perioder.
- Under februari 2013 driftsatte polisen ett nytt ärendehanteringssystem (Siebel-Pust), som ersatte det tidigare ärendehanteringssystemet Pust. Det nya ärendehanteringssystemet hade vissa brister vid driftsättningen, vilket har inneburit att det inledningsvis har använts i begränsad omfattning av polismyndigheterna. Brå har samarbetat med polisen och Åklagarmyndigheten för att omhänderta och avhjälpa bristerna i systemet. Det större systemskifte som införandet av Siebel-Pust utgjorde kan ha gett effekter som är svåra att överblicka. En generell rekommendation är att iaktta en ökad försiktighet vid analyser av utvecklingen av de brottstyper som hanterades i Siebel-Pust mellan 2013 och 2014, nämligen ringa stöldbrott (snatteri), ringa narkotikabrott (eget bruk och innehav), brott mot knivlagen, sjöfylleri (inklusive grovt) samt trafikbrott som rattfylleri och olovlig körning.
- I början av december 2012 genomförde Åklagarmyndigheten anpassningar av sitt ärendehanteringssystem Cåbra, för att uppfylla de krav som ställs inom projektet Rättsväsendets informationsförsörjning (RIF). Driftsättningen av åklagarnas nya system inverkar inte direkt på statistiken över anmälda brott 2012, men statistiken påverkas av ett mindre bortfall i de brott som registrerades i den nya versionen av Cåbra under de tre sista veckorna i december 2012. Vid tester har det framgått att det i huvudsak påverkat statistiken över ekonomiskt relaterad brottslighet, men även till viss del miljöbrotten. Framför allt har det påverkat statistiken över brott mot skattebrottslagen, där cirka 1 500 anmälda brott skulle ha tillförts om samtliga

uppgifter ingått i statistiken. För övriga brottstyper bedöms påverkan vara försumbar.

- Under perioden augusti till december 2012 gjorde polisen anpassningar i sitt ärendehanteringssystem RAR, för att uppfylla de krav som ställs inom projektet Rättsväsendets informationsförsörjning (RIF). Förändringar i och med anpassningen som kan ha betydelse för statistiken över anmälda brott är bland annat förändringar i hur brott registreras och hur informationsöverföringen mellan myndigheterna sker samt svårigheter att identifiera unika brott i ärenden som överförs mellan nya och äldre versioner av ärendehanteringssystemen hos polisen. Det är därmed viktigt att iakta en ökad försiktighet när statistiken tolkas. Brå analyserar löpande vilken inverkan de nämnda förändringarna har på brottsstatistiken.
- Till följd av Åklagarmyndighetens införande av ett nytt ärendehanteringssystem (Cåbra), se nedanstående punkter, gjordes anpassningar i Brås statistikdatabas under 2010. Syftet med anpassningarna var att förbättra tillförlitligheten i antalsräkningen av anmälda brott som registrerats hos Åklagarmyndigheten eller Ekobrottsmyndigheten. I Cåbra har en unik brottsidentitet (BID) införts, vilket ger bättre möjligheter att identifiera och följa upp enskilda brott. Det gäller till exempel brott som av administrativa skäl flyttas mellan olika ärenden eller åklagarkammare. Analyser efter anpassningen till den unika brottsidentiteten visar att antalet anmälda brott har varit underskattat sedan systemskiftet hos Åklagarmyndigheten. Vid tester har det visat sig att det i statistiken över samtliga anmälda brott under 2007 har tillkommit cirka 0,8 procent fler brott efter anpassningen. Motsvarande siffror för åren 2008–2009 är cirka 0,2 procent fler brott. Underskattningen av antalet anmälda brott kan framför allt hänföras till anmälda skattebrott samt delvis även till borgenärsbrott. Detta beror på att dessa brottstyper oftast registreras i Åklagarmyndighetens ärendehanteringssystem. Enligt de gjorda testerna har det för 2007 tillkommit nästan dubbelt så många skattebrott efter anpassningen, och drygt 60 procent fler borgenärsbrott. För 2008 och 2009 har 10 respektive 1 procent fler skattebrott tillkommit, liksom 8 respektive 1 procent fler borgenärsbrott. Därmed är jämförelser inte relevanta för perioden 2007–2010. När det gäller statistik över den ekonomiska brottsligheten är jämförbarheten och tolkningen problematisk även för tidigare år, se nedanstående punkter. För mer information om påverkan av ovan beskrivna anpassningar till Cåbra, kontakta enheten för rättsstatistik på Brå.
- I och med införandet av Åklagarmyndighetens nya ärendehanteringssystem (Cåbra) under det andra halvåret 2007 kunde Ekobrottsmyndigheten förbättra antalsräkning och registrering av de anmälda brotten. I enlighet med anvisningarna i *Kodning av brott*, som finns publicerade på www.bra.se, övergick Ekobrottsmyndigheten till en mer extensiv antalsräkning, som innebär att användare nu registrerar ett brott för varje deklaration eller räkenskapsår.

Enligt tidigare praxis registrerades endast ett brott oavsett antal deklARATIONER och utan hänsyn till hur många räkenskapsår som omfattades. Förändringen genomfördes under 2008. För utförligare information, se kapitlet Statistikens innehåll i *Kriminalstatistik 2009* (rapport 2010:15).

- Under 2007 införde Åklagarmyndigheten ett nytt ärendehanteringssystem (Cåbra), som ersatte tidigare system (Brådis och Envis). Systemomläggningen påbörjades i februari 2007 och skedde successivt i olika åklagarkammare fram till juni 2007. Förbättringen i statistiken över anmälda brott till följd av systemomläggningen berör brott som vanligtvis anmäls direkt till åklagaren, såsom skattebrott, miljöbrott och borgenärsbrott (11 kap. BrB). Ändringen innebär att även information om brott som saknar en misstänkt person levereras till Brå. Samtliga anmälda brott i dessa kategorier ingår därmed i statistiken från och med 2007. Tidigare år redovisades anmälda brott endast där det fanns en skäligen misstänkt person. Detta har medfört att det från och med 2007 redovisas betydligt fler anmälda skattebrott, miljöbrott och borgenärsbrott jämfört med föregående år. För utförligare information, se kapitlet Statistikens innehåll i *Kriminalstatistik 2009* (rapport 2010:15).
- Under 2007 införde polisen möjligheten att anmäla vissa brott via internet. Det har medfört att många brott, speciellt cykelstölder i Stockholms, Södermanlands och Gotlands län, inte har kunnat knytas till en viss kommun, utan har rapporterats under okänd kommun i respektive län.
- I statistiken över anmälda brott har ett mindre fel upptäckts som berör vissa typer av skattebrott under perioden 2005–2006 och brott avseende föroreningar från fartyg under perioden 2002–2006. Felet innebär att antalet brott underskattades något under de åren.
- I slutet av 1999 påbörjades en större omläggning hos Rikspolisstyrelsen av de system som levererar uppgifter till statistiken. Med anledning av detta har Brå gjort stora omläggningar av sitt statistiksystem och hämtar numera in uppgifter om anmälda brott direkt från polisens ärendesystem (RAR). Dessa omläggningar kan ha påverkat statistiken under 1999 och 2000. Bland annat kan antalet trafikbrott ha påverkats av omläggningen. För mer information, se publikationerna *Kriminalstatistik 1999* och *Kriminalstatistik 2000*.
- Den brottskod som infördes 1997 i polisens ärendesystem, för de fall där brottstyp inte kan anges direkt vid anmälningstillfället, redovisades i statistiken till och med 2002, men togs sedan bort. För mer information, se publikationerna *Kriminalstatistik 2003*, *Kriminalstatistik 2004* och *Kriminalstatistik 2005*.
- Mellan 1994 och 1998 genomgick polismyndigheterna en omorganisation. De tidigare 118 myndigheterna slogs samman till 21 myndigheter (en per län). Omorganisationen medförde vissa problem med leveranserna av indata. Detta påverkade i viss mån statistiken, särskilt vad gäller regionala uppgifter.

- 1994 övertog Brå ansvaret för den officiella kriminalstatistiken. Ansvaret för att även producera kriminalstatistiken övertogs av Brå i samband med bearbetningen av 1995 års statistik. Detta ansvar låg tidigare hos Statistiska centralbyrån (SCB). Ett nytt produktionssystem med en relationsdatabas har byggts upp. Omläggningen har i praktiken endast gett små effekter på jämförbarheten över tid. En kontroll av antalet anmälda brott mellan de två produktionssystemen ger en skillnad på 0,15 procent. Statistiken över antalet uppklarade brott kan dock ha påverkats något mer. Någon motsvarande kontroll av storleksordningen har inte kunnat genomföras.
- Under perioden 1991–1995 infördes successivt en datoriserad anmälningsrutin vid polismyndigheterna, Rationell anmälningsrutin (RAR). En effekt är att det i kategorin fullbordade mord, dråp samt misshandel med dödlig utgång nu registreras fler fall som inte är brott (utan till exempel kan vara naturlig död, olyckshändelse eller överdos av narkotika), vilket leder till ett ökat antal registreringar. Jämförelser över tid för denna kategori är därför mycket osäkra.
- En omläggning av datasystemet genomfördes 1987.
- 1975 infördes nya regler för kodning och antalsräkning av brott, samtidigt som Adb-systemet för statistiken förändrades i grunden. Det är inte klarlagt i vilken mån dessa omläggningar har påverkat jämförbarheten eller tillförlitligheten.
- Från och med 1965 ersätter brottsbalken den tidigare gällande strafflagen. De brott som anmäldes under perioden 1950–1964 har, i förekommande fall och så långt det varit möjligt, omrubricerats enligt den nya brottsbalkens terminologi.
- När polisväsendet förstatligades 1965 gjordes en genomgripande förändring av kriminalstatistiken. Diarieföringen gjordes enhetlig i polisdistrikten och ett nytt datoriserat system för statistikframställning infördes. Detta innebar bland annat att brottsredovisningen blev mer detaljerad, framför allt för förmögenhetsbrotten.

Kvalitetsstudier

Kvaliteten i brottskoder

Brottskoden avgör till vilken brottstyp man räknar ett brott, ett beslut eller en registrerad misstanke, vilket påverkar statistiken över anmälda brott, handlagda brott, handlagda brottsmisstankar samt misstänkta personer.

Brå har genomfört en kvalitetsstudie, som publicerades i september 2012. Resultatet visar att felkodningar framför allt påverkar fördelningen av brottstyper inom de olika brottskategorierna. Det är sällan som anmälningarna skulle ha kodats till en helt annan kategori. Till exempel bedömdes samtliga studerade anmälningar med en brottskod för bedrägeri ha registrerats till rätt brottskategori. Däremot förekom felkodningar för vilken typ av bedrägeri det var frågan om –

datorbedrägeri, bluffaktura, bedrägeri med hjälp av internet eller annat. Generellt förekom en överanvändning av koderna för ärenden utan egen brottskod, som *övrigt bedrägeri* eller *annan stöld*, vilket också innebar att brottstyper med en egen brottskod var underanvända, t.ex. *bedrägeri med hjälp av internet*.

Ytterligare områden där det på grund av felkodningar finns anledning att iakttä försiktighet vid tolkningen av statistiken är variabler som *i nära relation/ej i nära relation*, *bekant/obekant*, *grovt/annat än grovt*, *försök/fullbordat* samt *inombus/utombus*. Det framgår av den ovan nämnda studien, men också i andra undersökningar som gjorts av Brå och SCB rörande användningen av brottskoder. För ytterligare information, se rapporten *Användningen av brottskoder, en kvalitetsstudie inom kriminalstatistiken* på www.bra.se.

Specialstudier om dödligt våld

För att kunna redovisa det faktiska antalet fall av dödligt våld gör Brå sedan 2002 specialstudier av underlaget till statistiken. Studierna omfattar samtliga anmälda fall av fullbordade mord, dråp eller misshandel med dödlig utgång samt vållande till annans död (exklusive de fall som inträffar i trafiken eller på arbetsplatser).

Avsikten med studierna är bland annat att fastställa om misstanken om brott kvarstår efter polisens utredning (slutredovisad förundersökning). De anmälda fallen av vållande till annans död kontrolleras för att klargöra om det bland dessa gärningar finns brott som borde ha rubricerats som misshandel med dödlig utgång. Med dödligt våld avses fullbordade mord, dråp och misshandel med dödligt våld, som korrekt registrerats som sådana eller som felaktigt registrerats som vållande till annans död.

För mer information, se *Konstaterade fall av dödligt våld*, som finns att ladda ner från www.bra.se.

Brå ansvarar för den officiella kriminalstatistiken och har till uppgift att förse rättsväsendets myndigheter, brottsförebyggande aktörer och övriga användare med statistik av god kvalitet som underlag för verksamhetsuppföljning, beslutsfattande, utredningsverksamhet och forskning.

Utifrån insamlade uppgifter från rättsväsendets administrativa system, sammanställer och presenterar Brås enhet för rättsstatistik årligen cirka 1 100 tabeller på månads-, kvartals- och årsbasis inom områdena brott, personer lagförda för brott, kriminalvård och återfall i brott. Uppgifterna redovisas på såväl nationell som regional och lokal nivå.

Tabellerna publiceras på Brås webbplats, www.bra.se/statistik, tillsammans med tolkningsanvisningar, kommentarer och analyser.